

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Географічний факультет

Кафедра географії України та регіоналістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана географічного факультету

Наталія АНДРУСЯК

«12» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

МІСЬКА АНАЛІТИКА ТА ПАРТИСИПАТИВНЕ МІСЬКЕ УПРАВЛІННЯ
вибіркова

Освітньо-професійна програма «Регіональний розвиток і просторове
планування»

Спеціальність 106 «Географія»

Галузь знань 10 «Природничі науки»

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Географічний факультет

Мова навчання українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «МІСЬКА АНАЛІТИКА ТА ПАРТИЦИПАТИВНЕ МІСЬКЕ УПРАВЛІННЯ» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Регіональний розвиток і просторове планування», спеціальність 106 «Географія», галузь знань 10 «Природничі науки», затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 3 від «28» лютого 2022 р.).

Розробник: Заячук Мирослав Дмитрович, доцент кафедри географії України та регіоналістики, доктор географічних наук, доцент.

Викладач: Заячук Мирослав Дмитрович, доцент кафедри географії України та регіоналістики, доктор географічних наук, доцент.

Погоджено з гарантом ОП «Регіональний розвиток і просторове планування»

Гарант освітньої програми Мирослав ЗАЯЧУК

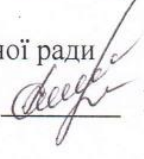
Затверджено на засіданні кафедри географії України та регіоналістики

Протокол № 13 від « 09 » серпня 2024 року

Завідувач кафедри Іван КОСТАЩУК

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету

Протокол № 1 від « 12 » серпня 2024 року

Голова навчально-методичної ради
географічного факультету Наталя АНДРУСЯК

© Заячук М.Д., 2024 рік

Пояснювальна записка

Мета навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти систему теоретичних знань і забезпечити практичну підготовку у напрямі міської аналітики та партисипативного муніципального управління, узагальнення попередньо набутих фахових знань для цілей обґрунтування стратегій розвитку міського населеного пункту, узгодження господарської діяльності з цілями забезпечення сприятливого середовища існування людини, збереження природної та культурної спадщини в місті.

Вивчаючи цю дисципліну здобувачі вищої освіти здобудуть додаткову теоретичну і практичну підготовку у галузі аналітики та новітніх методів управління, як географічно-теоретичного підґрунтя стратегії міського розвитку, узагальнення попередньо набутих фахових знань для цілей обґрунтування перспектив стратегічного розвитку міських населених пунктів.

Завдання вивчення навчальної дисципліни.

1. **Пререквізити** – «Сучасні концепції регіонального розвитку та раціонального природокористування», «Суспільно-географічна районологія та основи регіональної політики», «Моделювання й прогнозування розвитку регіонів України».

Завдання:

- формування здатностей навчатись та самонавчатись, керуючи часом представляти результати вчасно;
- використовувати аналітичне мислення у виявленні сильних та слабких сторін міського розвитку;
- здійснювати критичне осмислення просторових проблем та диспропорцій, аналіз різноманітної просторової інформації;
- з'ясовувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку міст;
- неупереджено оцінювати теоретичні й практичні надбання різних наукових концепцій, розуміти географічну оболонку як єдину систему, найважливіші проблеми її будови та розвитку на різних просторових масштабах;
- використовувати переваги партисипативного міського управління та розуміти сутність його організації;
- набуття студентами знань, умінь і навичок, необхідних для обґрунтованих управлінських рішень щодо просторової організації міського населеного пункту;
- вміння виступати, дискутувати, вести ділове спілкування, переконувати та управляти проєктами в напрямі просторового планування в муніципальному управлінні.

Результати навчання. Вивчення цієї вибіркової дисципліни доповнить та розвине такі компетентності:

Загальні компетенції: працювати самостійно, розробляти стратегії та керувати часом; скеровувати зусилля, поєднуючи результати різних досліджень та аналізу, представляти результат вчасно; генерувати нові креативні ідеї; керуючись аналітичною інформацією щодо особливостей перебігу суспільно-географічних процесів вирішувати нагальні проблеми з управління, планування та розвитку міських поселень; здатність знаходити, опрацьовувати та аналізувати інформацію з різних джерел; працювати в команді, виконуючи провідну роль, в міжнародній та мультикультурній групі. Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів; усвідомлення рівних можливостей і гендерних питань в партисипативному управлінні, при проектуванні чи плануванні розвитку міських населених пунктів; Уміння мотивувати людей і досягати спільних цілей; виступати з усними повідомленнями, ставити запитання, дискутувати, вести ділове спілкування.

Фахові компетенції: ступінь оволодіння знаннями, уміннями та навичками, необхідними для здійснення самостійної пізнавальної діяльності в тому числі і під час аналітичних розвідок; розвиток міри синергетичного поєднання географічних знань і

вмінь, здібностей та навичок, необхідних для виконання науково-пізнавальної діяльності при партисипативному управлінні містом; аналітичний аналіз причинно-наслідкових зв'язків розвитку та взаємодії природи і суспільства; здатність використовувати теоретичні знання і практичні навички системного аналізу, географічного моделювання та прогнозування трансформації територіальної організації та розвитку міського населеного пункту; здатність використовувати географічні знання і практичні навички в партисипативному управлінні для розробки та впровадження механізмів територіального менеджменту, районного планування, складання планів та програм соціально-економічного розвитку регіонів; здатність застосовувати уміння роботи з картографічними та статистичними базами даних, збору, узагальнення та обробки статистичної інформації та її графічної візуалізації в урбаністичних дослідженнях; оперування емпіричними географічними знаннями при аналітичних вишукуваннях; здатність використовувати теоретичні знання і практичні навички системного аналізу при обґрунтуванні напрямів розвитку міста; створення цілісних образів географічних об'єктів; опанування процесом встановлення причинно-наслідкових зв'язків та закономірностей у стратегічному міському плануванні та партисипативному управлінні; вміти здійснювати суспільно-географічний аналіз інтегрального потенціалу як основу просторового планування міських поселень, які є складними непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.

Програмні результати навчання. Вивчення цієї вибіркової дисципліни конкретизує та доповнить певні знання, уміння, навички.

Знання: 1. Застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для дослідження суспільно-територіальних систем на глобальному рівні просторової організації. 4. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, розроблення нових методів і процедур в географії та міждисциплінарних контекстах; 5. Вміти виявляти, ставити та розв'язувати наукоприкладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень; 8. Здійснювати дослідження суспільногеографічних проявів розвитку геосистем у складних і непередбачуваних умовах, прогнозувати їхній розвиток, аналізувати альтернативи, оцінювати ризики та ймовірні наслідки.

Уміння і навички: 12. Планувати й виконувати теоретичні та прикладні дослідження, робити обґрунтовані висновки, аналізувати та презентувати результати досліджень; 14. Проводити фахову оцінку головним закономірностям глобальних проблем сучасності, глобалізації, глобалістики та їх вимог на регіональному та локальному рівнях через призму сталого розвитку; 15. Розв'язувати проблеми у нових, або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації.

Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	4	120	15	15			90		іспит
Заочна											

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1.											
Тема 1. Вступ. Мета, завдання, структура курсу. Понятійно-термінологічний апарат	12	1	3			8						
Тема 2. Управління як суспільне явище. Основні етапи розвитку системи муніципального управління. Муніципальне управління і виконавча влада. Муніципальне управління в системі державної влади.	12	2				10						
Тема 3. Теоретичні засади місцевого самоврядування. Функції та структура муніципального управління. Методи муніципального управління. Особливості і проблеми державно-управлінської діяльності в незалежній Україні.	16	2	4			10						
Тема 4. Аналітика міського простору. Методологічні принципи соціально-географічних досліджень. Соціологічні підходи. Види і типи соціально-географічних досліджень. Соціологічні дослідження і суспільна практика. Принципи організації і проведення соціологічних досліджень. Програма досліджень, її значення і складові елементи. Основні дослідницькі стратегії. Методи прикладних соціологічних досліджень: вивчення документальних джерел, анкетні опитування та інтерв'ю, соціологічні спостереження і експерименти. Методика виборки та інформаційного забезпечення соціологічних досліджень. Поняття соціально-географічного факту. Розробка	18	2				16						

анкет і паспортів населених пунктів (регіонів). Специфіка анкетування як форми збору соціологічної інформації. Технологія обробки соціологічної інформації. Кількісні і якісні способи обробки і аналізу даних. Методи аналізу первинної соціологічної інформації. Оформлення результатів досліджень. Розробка практичних рекомендацій на основі результатів прикладних досліджень.												
Тема 5. Місто як система. Просторова структура та функціональне зонування міст. Застосування системного аналізу в геоурбаністиці. Поняття урбанізованої системи. Ознаки міста як системи. Підсистеми міста. Функціональна структура міст. Містоутворюючий потенціал міста та його оцінка. Основні містоутворюючі функції: промисловість, будівництво, наукові, культурні, адміністративні транспортно-розподільні функції, їх аналіз і кількісна оцінка перспектив розвитку. Провідні (стрижневі) функції. Сполучення і взаємозумовленість функцій. Зростання ролі «третинних» галузей в економічній структурі міста. Центральні та спеціалізовані функції міст.	6	1				5						
Разом за ЗМ1	64	8	7			49						
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2.											
Тема 1. Сутність міста як складної соціально-економічної системи. Організаційно-правові основи управління міським розвитком, методи географічних досліджень	10	1				9						
Тема 2. Соціологія міст. Значення і сутність соціології міста. Місто як соціальний організм. Соціальні функції міст. Визначення, особливості і розвиток міст. Походження	16	1	4			11						

міст. Формування міського середовища. Міська екологія. Якість життя в містах. Міське самоврядування. Соціально-географічні аспекти приміських зон. Соціально-економічні проблеми міст. Проблеми управління приміськими зонами великих міст.											
Тема 3. Система територіального соціального управління. Сутність і зміст соціального управління. Суспільний розвиток і соціальні системи як об'єкт управління. Закони, категорії і принципи соціального управління. Соціальний менеджмент. Теорії і концепції соціального управління. Наукові методи управління. Функції і принципи соціального управління. Самоврядування народу і шляхи його здійснення. Особливості тоталітарної, авторитарної і ліберальної систем соціального управління. Програмно-цільовий і комплексний підхід в соціальному управлінні. Технології соціального управління. Соціальне прогнозування і управління. Сутність, зміст і види соціальної управлінської інформації. Інформаційне забезпечення процесу управління. Типи і джерела соціальної інформації. Суть інформаційних систем.	10	1				9					
Тема 4. Партисипативна модель міського планування як концепт і мета. Концепції “спільного” та “партисипативного” міського планування: еволюція підходів, основні положення та дискурс. Поняття про консенсус та діалог в учасницькому міському плануванні. Активізм та його роль у побудові партисипативної моделі	12	1	4			7					

міського планування. Типи активізму і механізми його впливу.												
Тема 15. Практика партисипативного управління. Підходи та положення ключових концепцій у сфері партисипативного міського планування. Основні типи акторів, залучених до процесу партисипативного планування, та типи взаємодій між ними. Інструменти міського планування та механізми запровадження принципів партисипативного планування. Перелік учасницьких інструментів та практик, їх використання для цілей партисипативного планування. Сучасні виклики забезпечення моделі партисипативного міського планування в Україні. Конфлікти у плануванні та забудові забудові. Аналіз процесів ревіталізації територій крізь призму партисипативного міського планування.	4	1				3						
Тема 6. Геофутурологія та соціальне прогнозування і проектування. Геофутурологія, її функції і мета. Соціальні передбачення та їх значення. Сутність соціального проектування, можливості і межі його застосування. Прогнозне соціальне проектування в системі управління. Методологія прогнозного соціального проектування і виявлення соціальних вимог в системі життєзабезпечення.	4	2				2						
Разом за ЗМ 2	56	7	8			42						
Усього годин	120	15	15			90						

Тематика практичних занять

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин	Кількість балів
	Змістовий модуль №1		
1.	Пр.р. № 1. Історичні аспекти формування системи	3	8

	муніципального управління. Світові тенденції муніципального управління		
2.	Пр.р. № 2. Планування міст. Просторова структура та функціональне зонування міст.	4	8
	Змістовий модуль №2		
3.	Пр.р. №3. Активізм та його роль у побудові партисипативної моделі міського планування. Типи активізму і механізми його впливу	4	8
4.	Пр.р. №4. Перелік учасницьких інструментів та практик, їх використання для цілей партисипативного планування	4	8

Самостійна робота студента

№	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
	Змістовий модуль №1	
1.	Історія розвитку просторового планування у світі (урбаністичний контекст)	2
2.	Історія розвитку просторового планування в Україні (урбаністичний контекст)	2
3.	Формування наукових основ муніципального управління	2
4.	Закони і закономірності муніципального управління.	3
5.	Декларація про міста та інші населені пункти	2
6.	Методи аналітики міста.	3
7.	Апарат муніципального управління.	3
8.	Принципи муніципального управління. Систематизація принципів муніципального управління.	2
9.	Геопланування як практика просторової функціональної організації міського простору	3
10.	Державна влада. Об'єкти та суб'єкти управління. Суб'єкти та об'єкти муніципального управління.	3
11.	Правило Ципфа «ранг-розмір». Закон К. Кларка. Гравітаційні моделі розвитку міст.	2
12.	Дилеми процесу міського планування.	2
13.	Склад і зміст генерального плану міського населеного пункту	3
14.	Показники рейтингової оцінки міст України	2
15.	SWOT-аналіз конкурентноспроможності міста	2
16.	Історичні концепції розвитку міст	2
17.	Просторове планування як інструмент футурології	3
18.	Комплексні стратегії розвитку міст	2
19.	Моделі розвитку сільських приміських територій	2
20.	Формування системи полюсів розвитку в Україні: методологічний аспект	2
	Змістовий модуль №2	
1.	Створення регіональних кластерів в містах як форма просторового розвитку	2
2.	Інерційність основних елементів плану міста.	2

3	Аналіз зорового сприйняття силуету міста і його головних природних та архітектурних домінант.	2
4	Функціональні зони міської забудови (промислові, транспортно-складські, селітебні, громадські, рекреаційні тощо) та їх сумісність.	3
5	Просторовий синхронізм соціально-економічного розвитку малих міст як наслідок трансформації опорного каркасу регіону	3
6	Роль транспортної інфраструктури у розвитку міста. Партисипативні рішення.	3
7	Організаційно-економічний механізм управління просторовим розвитком міста	3
8	Інтеграція екологічної складової розвитку у просторове планування міського розвитку. Партисипативні рішення.	3
9	Сутність СЕО та проблеми просторового планування міських поселень. Партисипативні рішення.	3
10	Інтеграція ландшафтного планування в просторове планування міських поселень	3
11	Теми ландшафтного планування в просторовому плануванні міста. Партисипативні рішення.	3
12	Праці Франко Б'янчіні та Чарльза Лендрі.	3
13	Концептуальні засади підвищення конкурентоспроможності міста	3
14	Приміська зона: від експансії проблем до експансії розвитку	3
15	Сучасні моделі стратегічного управління містом. Партисипативні рішення.	3

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Основними методами навчання «Міська аналітика та партисипативне міське управління» є : інформаційно-повідомлювальний, пояснювально-ілюстративний, інструктивно-практичний, пояснювально-спонукальний, метод проєктів, кейс-метод тощо.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни

Контроль знань студентів ґрунтується на здійсненні поточного і підсумкового контролю при застосуванні таких засобів діагностики, як практичні і самостійні роботи, тестування, індивідуальні завдання, письмове і усне опитування. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних (проєкти; реферати; есе; розрахунково-графічні роботи), самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Модульний контроль проводиться у вигляді письмового фронтального опитування. Форма підсумкового контролю (іспит) полягає в оцінюванні засвоєння здобувачем навчального матеріалу на підставі усних відповідей на підсумковому модулі та результатів виконання певних видів робіт.

Методами контролю є: усний контроль, письмовий, тестовий, графічний при застосуванні індивідуальної та фронтальної перевірки знань, умінь і навичок здобувачів.

1. Контроль засвоєння лекційного і самостійного опрацювання теоретичного матеріалу

здійснюється на основі модульного (письмового) фронтального опитування, в тому числі – тестування.

2. Контроль засвоєння знань та набуття вмінь і навичок при виконанні практичних робіт здійснюється шляхом їх поточної перевірки.

3. Контроль виконання індивідуальних завдань здійснюється за бажанням здобувачів, як додаткових (необов'язкових для виконання всіма студентами) науково-дослідницьких завдань шляхом оцінювання виконаних рефератів та усного індивідуального захисту результатів досліджень.

Перелік питань для самоконтролю й контролю навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни:

Питання до модульного контролю №1

1. Мета, завдання, структура курсу. Понятійно-термінологічний апарат.
2. Основні етапи розвитку системи муніципального управління.
3. Муніципальне управління і виконавча влада. Муніципальне управління в системі державної влади.
4. Функції та структура муніципального управління.
5. Методи муніципального управління.
6. Методологічні принципи соціально-географічних досліджень міста.
7. Соціологічні підходи. Види і типи соціально-географічних досліджень міста.
8. Соціологічні дослідження і суспільна практика. Принципи організації і проведення соціологічних досліджень міста.
9. Основні дослідницькі стратегії. Методи прикладних соціологічних досліджень міста: вивчення документальних джерел, анкетні опитування та інтерв'ю, соціологічні спостереження і експерименти.
10. Розробка анкет і паспортів міських населених пунктів.
11. Специфіка анкетування в місті, як форми збору соціологічної інформації. Технологія обробки соціологічної інформації. Кількісні і якісні способи обробки і аналізу даних.
12. Методи аналізу первинної соціологічної інформації. Оформлення результатів досліджень. Розробка практичних рекомендацій на основі результатів прикладних досліджень в міському населеному пункті.
13. Просторова структура та функціональне зонування міст.
14. Застосування системного аналізу в геоурбаністиці.
15. Поняття урбанізованої системи. Ознаки міста як системи. Підсистеми міста.
16. Функціональна структура міст.
17. Містоутворюючий потенціал міста та його оцінка.
18. Основні містоутворюючі функції: промисловість, будівництво, наукові, культурні, адміністративні транспортно-розподільні функції, їх аналіз і кількісна оцінка перспектив розвитку.
19. Провідні (стрижневі) функції. Сполучення і взаємозумовленість функцій. Зростання ролі «третинних» галузей в економічній структурі міста.
20. Центральні та спеціалізовані функції міст.

Питання до модульного контролю №2

1. Сутність міста як складної соціально- економічної системи.
2. Організаційно-правові основи управління міським розвитком, методи географічних досліджень.
3. Соціологія міст. Значення і сутність соціології міста.
4. Місто як соціальний організм. Соціальні функції міст.

5. Формування міського середовища.
6. Міська екологія. Якість життя в містах.
7. Міське самоврядування.
8. Соціально-географічні аспекти приміських зон.
9. Соціально-економічні проблеми міст.
10. Проблеми управління приміськими зонами великих міст.
11. Система територіального соціального управління. Сутність і зміст соціального управління.
12. Суспільний розвиток і соціальні системи як об'єкт управління. Закони, категорії і принципи соціального управління.
13. Соціальний менеджмент. Теорії і концепції соціального управління містом.
14. Функції і принципи соціального управління містом.
15. Самоврядування народу і шляхи його здійснення. Особливості тоталітарної, авторитарної і ліберальної систем соціального управління.
16. Програмно-цільовий і комплексний підхід в соціальному управлінні. Технології соціального управління.
17. Соціальне прогнозування і управління. Сутність, зміст і види соціальної управлінської інформації.
18. Інформаційне забезпечення процесу управління. Типи і джерела соціальної інформації. Суть інформаційних систем.
19. Концепції “спільного” та “партисипативного” міського планування: еволюція підходів, основні положення та дискурс.
20. Поняття про консенсус та діалог в учасницькому міському плануванні.
21. Активізм та його роль у побудові партисипативної моделі міського планування. Типи активізму і механізми його впливу.
22. Підходи та положення ключових концепцій у сфері партисипативного міського планування.
23. Основні типи акторів, залучених до процесу партисипативного планування, та типи взаємодій між ними.
24. Інструменти міського планування та механізми запровадження принципів партисипативного планування.
25. Перелік учасницьких інструментів та практик, їх використання для цілей партисипативного планування.
26. Сучасні виклики забезпечення моделі партисипативного міського планування в Україні.
27. Конфлікти у плануванні та забудові. Аналіз процесів ревіталізації територій крізь призму партисипативного міського планування.
28. Геофутурологія, її функції і мета. Геофутурологія та соціальне прогнозування і проектування.
29. Соціальні передбачення та їх значення. Сутність соціального проектування, можливості і межі його застосування.
30. Прогнозне соціальне проектування в системі управління. Методологія прогнозного соціального проектування і виявлення соціальних вимог в системі життєзабезпечення.

✓ **Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів** за результатами поточного контролю подаються для оцінювання роботи студента на кожній практичній роботі (до 8 балів) і передбачають виконання письмових практичних завдань та в окремих випадках розрахункових та графічних робіт, Оцінювання самостійної роботи здійснюється на модульному контролі відповідно до тематики кожного змістового

модуля. Загалом на кожний з поточних модульних контролів відведено по 14 балів, в т.ч. 4 бали за питання з самостійної роботи.

Якщо здобувач освіти отримав знання окрім формальної освіти у неформальній/інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно положення «Про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» та рішення кафедри (на основі аргументування викладача, що тематика семінарів, вебінарів, воркшопів, тренінгів, у яких взяв участь студент підтверджується сертифікатом, програмою, а також відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю тощо). Наприклад, безкоштовні курси на платформі Prometheus «Децентралізація: від патерналізму до відповідального розвитку», «Урбаністика: сучасне місто», «Смарт-громада: управління на основі даних» - 10 балів в змістовному модулі №2 за умови представлення сертифіката. <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/poriadok-vyznannia-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-taabo-informalnoi-osvity/>

✓ **Критерії оцінювання результатів навчання (з навчальної дисципліни) на підсумковому контролі**

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни (до 100 балів) є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, за виконанні ІНДЗ та контроль модуль (іспит). Максимальну кількість балів, яку може отримати студент до іспиту у сумі становить 60 балів. 40 балів відводиться на контрольний модуль. Додатково студент може отримати до 10 балів за виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка виставляється за сумою всіх отриманих балів згідно шкали оцінювання. При цьому в екзаменаційній відомості зазначається сумарна кількість набраних балів, оцінка за шкалою ECTS і оцінка за національною шкалою.

Студент, який не отримав позитивні оцінки за підсумками роботи над кожним модулем, вважається не атестованим та не допускається до складання іспиту. Допущеним до складання іспиту студент може бути лише у разі відпрацювання всього передбаченого матеріалу, або тієї частини навчального матеріалу, за який отримано незадовільну оцінку.

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання – **60 балів** та підсумкового модуль – контролю (екзамен) – **40 балів**, за **100-бальною шкалою**.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Освітня діяльність (викладача і студента) під час вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності.

- Питання академічної доброчесності регламентуються ЗУ «Про вищу освіту» та локально-правовими актами ЗВО: [Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича](https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view) https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view,
- [Положення про виявлення та запобігання плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича](https://www.chnu.edu.ua/media/f5e1eobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf) https://www.chnu.edu.ua/media/f5e1eobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf
- Положення про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-apeliatsiiu-na-rezultaty-pidsumkovoho-semestrovoho-kontroliu-znan-studentiv/>
- Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>

Рекомендована література

Основна:

1. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. Закон України «Про основи містобудування». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
3. Закон України «Про Генеральну схему планування території України». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
4. Закон України «Про затвердження Порядку розроблення містобудівної документації» – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
5. Урбаністична Україна в епіцентрі просторових змін: монографія/ За ред. Мезенцева К., Олійника Я., Мезенцевої, Н. - Київ: Видавництво «Фенікс», 2017. https://www.geokyiv.org/pdf/Urban_Ukraine.pdf
6. ДСТУ-Н.Б Б.1-1-12:2011 Настанова про склад та зміст плану зонування території (зонінг).
7. Мезенцев К.В., Провотар Н.І., Пальчук М.В. “Публічні простори через призму партисипативного міського планування – приклад Києва” Український географічний журнал, 2 (2020): 30-37. <https://ukrgeojournal.org.ua/uk/node/681>
8. Палеха Ю.М. “Географічні особливості планування розвитку міста Київ на сучасному етапі” Український географічний журнал, 4 (2017): 39-48. <https://ukrgeojournal.org.ua/uk/node/585>
9. Гусева Н. В. Практикум з проблем регіонального розвитку: Методичні рекомендації до аудиторної та самостійної роботи магістрантів, які навчаються за спеціальністю 106. Географія освітньо-професійною програмою «Економічна та соціальна географія». – Харків, 2018. – 151 с. <http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/wp-content/uploads/2017/07/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4-%D0%B2%D0%BA%D0%B0%D0%B7%D1%96%D0%B2%D0%BA%D0%B8-%D0%B7-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BC-%D0%A0%D0%A0.pdf>
10. Вулиця для всіх. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://street4all.org.ua/>
11. Сонько С.П. Просторовий розвиток соціо-природних систем: шлях до нової парадигми: монографія / С.П. Сонько. – К.: Ніка Центр, 2003. – 287 с. <http://lib.udau.edu.ua/handle/123456789/367>
12. Планування територій: Навч. посіб. / О.Г. Топчієв, Д.С. Мальчикова. – Стереотип. вид. – Херсон: Грінь Д.С., 2017. – 268 с. <https://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/15218>
13. Дронова О. Л. Новий урбанізм у пошуках виходу з урбаністичного колапсу / О. Л. Дронова // Український географічний журнал. – 2015 – № 3. – С. 33–41. <https://ukrgeojournal.org.ua/uk/node/490>
14. Європейська хартія міст 1992 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakonbase.ru/content/base/21053/?pdf=1> або <http://uristinfo.net/2010-12-18-14-34-28/42-pdbilenchuk-mistseve-samovrjaduvannja-v-ukrayini/743-evropejskaja-hartija-gorodov.html>
15. Європейська хартія міст 2008 р. (Маніфест нової урбаністики) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2015/05/Principle-9.-European-chart.pdf
16. Жукович І. А. Smart-місто як новий об'єкт статистичних досліджень: визначення терміна / І. А. Жукович // Статистика України. – К.: Інформ.-вид. центр Держкомстату України, 2015. – N 1. – С. 18–22.
17. Камінська Н. В. Міжнародно-правові джерела муніципального права/ Н. В. Камінська // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2014. – № 3. – С. 87–92.
18. Концепція розвитку сільських територій. Затверджена розпорядженням КМУ від від

- 23 вересня 2015 р. № 995-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995-2015-%D1%80>
19. Концепція розвитку міста КИЇВ СМАРТ СІТІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kyivsmartcity.com/concept/>
20. Куйбіда В. С. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи : збірник нормативно-правових актів і науково-аналітичних матеріалів / В. С. Куйбіда, В. А. Негода, В. В. Толкованов, Академія муніципального управління, Центр досліджень питань регіонального і місцевого розвитку та сприяння адміністративній реформі, Всеукраїнська Асоціація магістрів державного управління, Українська асоціація місцевих і регіональних влад. – Київ, Видавництво «Крамар», 2009. – 170 с.
21. Маруняк Є. О. Територіальне (просторове) планування : зміст, еволюція та основні сучасні напрями [текст] / Є. О. Маруняк // Український географічний журнал. – 2014. – № 2. – С. 22–31. <https://ukrgeojournal.org.ua/uk/node/405>
22. Немець Л. М., Яковлева Ю. К., Полевич І. О. Муніципальне управління: навчальний посібник для самостійної роботи студентів-магістрантів, які навчаються за спеціальністю «Економічна та соціальна географія». – Харків, 2013. – 74 с. <http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/wp-content/uploads/2017/07/%D0%9C%D1%83%D0%BD%D1%96%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B5-%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%B%D1%8F.pdf>
23. Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 16.11.2011 N 290 «Про затвердження Порядку проведення містобудівного моніторингу». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1468-11#Text>
24. Управління сучасним містом: підручник / за ред. В.М.Вакуленка, М.К.Орлатого. – К.: НАДУ, 2008. – 632 с. https://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/123651/mod_resource/content/1/pidruchnik_upravlinnia_mistom.pdf
25. Смарт-інновації українських міст // Платформа розвитку міст портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://urbanua.org/dosvid/ukrayinski-pryklady/340>
26. Ткачук І. Просторове планування сільських територій: законодавче забезпечення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://despro.org.ua/news/experts/detail.php?ID=1285>
27. Чукут С. А. Смарт-сіті чи електронне місто: сучасні підходи до розуміння впровадження е-урядування на місцевому рівні / С. А. Чукут, В. І. Дмитренко // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 13. – С. 89–93. http://www.investplan.com.ua/pdf/13_2016/17.pdf
28. «Світ у 2050 р.» (<https://www.pwc.com/ua/uk/press-room/2015/the-world-in-2050.html>)
29. Євтушенко О.Н. Державне управління / О.Н. Євтушенко, В.І. Андріян. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. – 268 с. <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/136/1/%D0%84%D0%B2%D1%82%D1%83%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%9E.%20%D0%9D.%20%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B5%20%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%B%D1%8F.%20%D0%A7.%202.pdf>
30. Інтегральний потенціал території – теоретичні та практичні аспекти дослідження: монографія / Підгрушний Г.П., Нагірна В.П., Фашевський М.І., Горленко І.О., та ін.; Ін-т географії НАН України. – К., 2012. – 464 с. – Режим доступу: <https://igu.org.ua/sites/default/files/pdf-text/ipt.pdf>
31. Pratt, A. C. (2011). The cultural contradictions of the creative city. City, culture and society, 2(3), 123-130. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1877916611000555>

32. Аналітичний звіт «Міста 2030: модернізуйся, або вимирай». Ukrainian Institute for the Future, Interproject GmbHK. 2018, с. 112. C.22-32 <https://www.slideshare.net/ZubkoGennadiy/book2030cityinfuture>
33. World Cities Report 2020. United Nations Human Settlements Programme, 2020 URL https://unhabitat.org/sites/default/files/2020/10/wcr_2020_report.pdf, Accessed November 2, 2020
34. Бойко-Бойчук О. В. Стратегії розвитку міст України / О. В. Бойко-Бойчук. – К., 2002. – 156 с.
35. Доповідь ООН «Перспективи світової урбанізації перегляду 2011 року» [Електронний ресурс] / United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2012) // World Urbanization Prospects: The 2011 Revision. – Режим доступу: <http://esa.un.org/unup>
36. Європейська Хартія міст II (Маніфест нової урбаністики) (Страсбург, 2008). [Електронний ресурс] / Режим доступу :<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1293215&Site=CM>
37. Салій І. М. Урбанізація в Україні: соціальні та управлінські аспекти / І. М. Салій. – К. : Наук. думка, 2005. – 301 с.
38. М.Д Заячук, Д.В Золотунець Використання цифрових технологій у транспортному секторі як фактор підвищення конкурентноспроможності. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Географічні науки» Випуск 20, 2024, С. 22-27 <https://www.gj.journal.kspu.edu/index.php/gj/article/view/366>
39. Заячук, М., Пасічник, М., & Заячук, О. (2024). До питання реалізації заходів плану управління річковими суббасейнами Пруту і Сірету та спроможності територіальних громад (на прикладі української частини суббасейну Сірету). Науковий вісник Чернівецького університету : Географія, (849), 96-105. <https://doi.org/10.31861/geo.2024.849.96-105>
40. Заячук М., Костащук І., Дарчук К., Білоус Ю. (2021). Геоінформаційні технології як основа дослідження оптимального розміщення закладів загальної середньої освіти (на прикладі Чернівецької міської територіальної громади). Журнал геології, географії та геоекології, 30 (2), 389-401. <https://doi.org/https://doi.org/10.15421/112135https://geology-dnu.dp.ua/index.php/GG/article/view/823>
41. Заячук М., Заячук О., Заячук А. Просторовий ресурс території м.Чернівці: хронологічний та хорологічний аналіз. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Географія, 1/2 (78/79)2021. С.26-32. https://visnyk-geo.knu.ua/?page_id=8435&lang=uk

Додаткова:

1. А.А. Мозговий Просторово-часові межі субурбії: конфлікт міста і передмістя університеті // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І.Пилипенка, Д.Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С.158-160.
2. К.В. Мезенцев, Н.І. Мезенцева Міські публічні простори в Україні: суспільно-географічний погляд на сучасні виклики університеті // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І.Пилипенка, Д.Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С. 36-38.
3. О.Л. Дронова Інтегрований міський розвиток: реалії Європи та перспективи для України //Географія в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: 85 років – досягнення та перспективи (GTSM): Матеріали міжнар. наук.-практ. конфер.(м.Київ 30-31 березня 2018 р.) // гол. ред. колегії: Я.Б. Олійник – К.: Прінт-Сервіс, 2018 – 361 с., С. 156-160.
4. А.В. Мазурова, П.А. Вірченко Аналіз факторів розвитку міського простору (на

прикладі Харкова) //Географія в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: 85 років – досягнення та перспективи (GTSM): Матеріали міжнар. наук.- практ. конфер.(м.Київ 30-31 березня 2018 р.// гол. ред. колегії: Я.Б. Олійник – К.: Прінт-Сервіс, 2018 – 361 с., С. 191-194.

5. К.В. Мезенцев, Н.І. Мезенцева Субурбанізаційний потенціал найбільших міст України // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І. Пилипенка, Д. Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С. 152-155.
6. Д.С. Мальчикова Концепція зеленої інфраструктури у сучасній зарубіжній практиці просторового планування //Географія в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: 85 років – досягнення та перспективи (GTSM): Матеріали міжнар. наук.- практ. конфер.(м.Київ 30-31 березня 2018 р.// гол. ред. колегії: Я.Б. Олійник – К.: Прінт-Сервіс, 2018 – 361 с., С. 120-124.
7. Метрополізаційні процеси в регіоні: концептуальні підходи та прикладні аспекти просторового аналізу: науково-аналітична доповідь / НАН України. Інститут регіональних досліджень; наук. ред. М. І. Мельник. – Львів, 2014. – 65 с.
8. Ткач Д. В. Розвиток української геоурбаністики. Історія української географії / Д. В. Ткач, Т. Б. Заставецький // Всеукр. наук.-теор. часопис. – Тернопіль, 2002. – Вип. 6. – С. 82-87.
9. Дідик В.В., Павлів А.П. Планування міст. – Львів: Львівська політехніка, 2006. – 407 с.
10. Сохнич А.Я., Солярчук Д.І., Тарасюк І.Г., Солярчук Ю.Д. Планування використання земель населених пунктів: формування прибудинкових територій. – Львів: Українські технології, 2009. – 96 с.

Інформаційні ресурси:

1. Council of Europe Conference of Ministers Responsible for Spatial/Regional Planning (CEMAT) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.coe.int/t/dgap/localdemocracy/cemat/default_en.asp.
2. Territorial Agenda of the European Union – 2020. Towards an Inclusive, Smart and Sustainable Europe of Diverse Regions agreed at the Informal Ministerial Meeting of Ministers responsible for Spatial Planning and Territorial Development on 19th May 2011 Godolló, Hungary. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nweurope.eu/media/1216/territorial_agenda_2020.pdf.
3. The EU compendium of spatial planning systems and policies. – Luxembourg: Office of Official Publications of the European Communities. – 1997. – 192 p.
4. The United Nations Human Settlements Programme, UN-HABITAT [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unhabitat.org>.
5. UN-HABITAT. Series: Global Report on Human Settlements. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unhabitat.org/series/global-report-on-human-settlements>
6. World cities report – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wcr.unhabitat.org>.
7. Mistosite - <https://mistosite.org.ua/articles/shcho-take-urbanistyka-korotka-istoriia-i-shist-vyznachchen>
8. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
9. Децентралізація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/about>
10. Економічний дискусійний клуб. Всесвітній Економічний Форум [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edclub.com.ua/>
11. Інститут географії НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://igu.org.ua/uk>
12. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної

академії наук України [Електронний ресурс]. – Режим доступу
<http://www.idss.org.ua/index.html>

13. Інститут громадянського суспільства [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://old.csi.org.ua/>
14. Міжнародний центр перспективних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим
доступу : <http://icps.com.ua/>